

ВПЛИВ САМОСАНКЦІЙ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ НА ЕКОНОМІКУ РФ

Підготовлено командою KSE Institute та членами Ради Директорів KSE; 13-19.06.2022

На початку російського вторгнення в Україну KSE Institute запустив аналітичний проєкт, який отримав назву "Самосанкції" (або SelfSanctions), спрямований на збір даних про іноземні компанії, які працюють на російському ринку та обмежують або припиняють свою діяльність. Експертиза даних була проведена спільно з фахівцями/спеціалістами Мінекономіки, МЗС та Мінцифри. База даних KSE Institute частково наповнена з бази даних Єльської школи менеджменту та інших відкритих джерел. База даних містить багато різноманітної інформації, ми збираємо щоденну статистику щодо зміни статусу іноземних компаній, що працюють/працювали на російському ринку та обмежують чи припиняють свою діяльність. Також ми створили Telegram-бот https://t.me/exit_ru_bot для відстеження/моніторингу новин про пріоритетні іноземні компанії (охоплення 1, 2, 3 або 7 днів моніторингу) і проводимо регулярний аналіз зміни курсів акцій і капіталізації материнських груп компаній, які мають або мали бізнес в Росії. База KSE частково базується на даних з бази [Yale's School of Management](#), сайтів [epravda.com.ua](#), [squeezingputin.com](#), [leave-russia.org](#) та інших відкритих джерел. Дані верифікуються KSE і компаніям призначається додатковий статус KSE. Дані щодо акцій взяті з Google і Yahoo Finance. Водночас база KSE є найбільш повною та вичерпною і містить на ~40% більше інформації, ніж більшість інших схожих за тематикою баз даних, оскільки вона також містить дані про кількість персоналу, доходи, капітал та інші фінансові показники, збирає останні оновлення та зміни у статусах, посилання на використані джерела, щоденні оновлення з telegram-бота тощо.

ЗНІМОК З БАЗИ ДАНИХ KSE на 19.06.2022

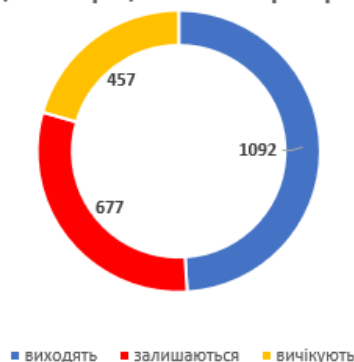
Кількість компаній, які **продовжують діяльність у Росії** (Статус KSE "залишаються"¹) – **677 (+2 за тиждень)**
Кількість компаній, які **скоротили поточні операції та призупинили нові інвестиції** (статус KSE "вичікують") – **457 (0 за тиждень)**
Кількість компаній, які **згорнули російські операції** (статус KSE "виходять") – **1 092 (+3 за тиждень)**

Станом на 12 червня ми ідентифікували близько **2 226 компаній, організацій і їх брендів з 75 країн та 55 галузей** і їхню позицію щодо роботи на ринку РФ, близько половини з них публічні. Для ~800² публічних груп компаній ми також ідентифікували (за можливості) їхній операційний бізнес в РФ (наявність контрольної частки в юридичній особі), що дало змогу підрахувати вартість інвестованого в країні капіталу (близько **113 млрд дол США**), локальну виручку (на загальну суму **230 млрд дол США**), а також персонал (майже **0,8 млн осіб**). **1 549 іноземних компаній** вже скоротили, призупинили або припинили свою діяльність в Росії.

Як видно з таблиць нижче, станом на 19 червня компанії, які оголосили про повний вихід з Росії, мали **\$33,6 млрд річного доходу та \$18,0 млрд капіталу**; компанії, які призупинили свою діяльність на російському ринку, мали **річний дохід у розмірі \$70,1 млрд і \$35,8 млрд капіталу**. Топ-70 компаній – найбільших платників податків – сплачували **\$20,2 млрд податків на рік**.

KSE Institute

Кількість іноземних компаній, що працюють/працювали на території РФ

ТОП-10 країн і галузей за кількістю компаній з бази KSE

Країна штаб-квартири	Кількість компаній
США	582
Германія	250
Великобританія	193
Франція	136
Японія	108
Швейцарія	84
Китай	82
Італія	80
Фінляндія	78
Нідерланди	78

Галузь	Кількість компаній
FMCG/споживчі товари	248
Фінанси та платежі	162
ІТ	156
Енергетика, нафта і газ	131
Промислове обладнання	126
Фарма, охорона здоров'я	117
Автомобілебудування	116
Їжа та напої	104
Електроніка	102
Консалтинг, право	74

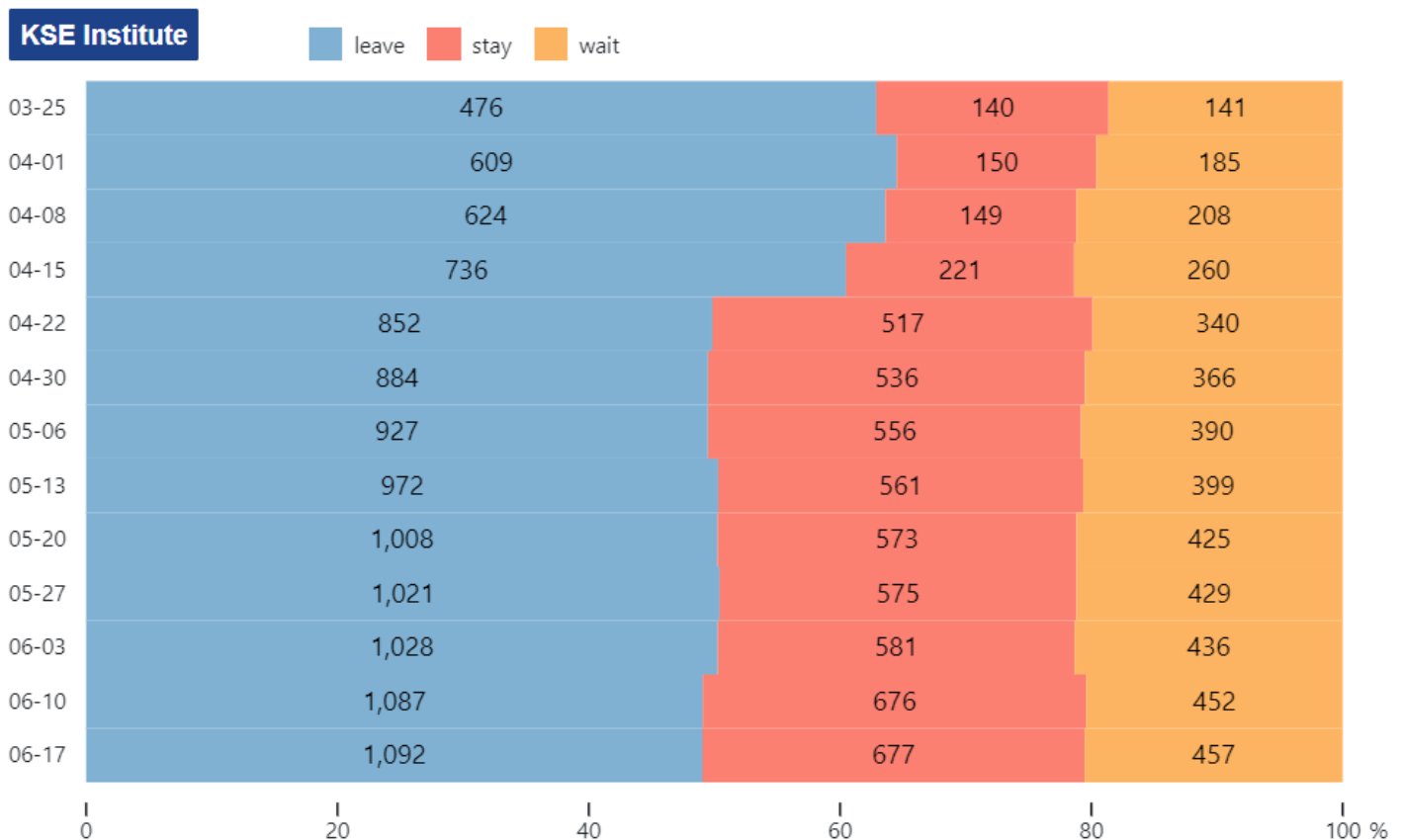
¹ - KSE status "leave" або "виходять" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що повністю завершують роботу в Росії або компанії, що офіційно повідомили що вони тимчасово скорочують операції в РФ - KSE status "wait" або "вичікують" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що вони скорочують лише частину бізнес операцій, продовжуючи роботу по іншим операціям або компанії, які повідомили що відкладають майбутні інвестиції/розробки/маркетинг, при цьому продовжують свою основну діяльність
- KSE status "stay" або "залишаються" - Компанії, що ігнорують вимоги до виходу/скорочення діяльності в Росії, також компанії, які офіційно заявили, що залишаються в Росії або новин по їх виходу не було знайдено

² +400 нових публічних груп компаній додали сумарно приблизно +\$30 млрд річної виручки і +114 тис чол персоналу станом на 19/06/2022

Наведена нижче таблиця базується на даних, доступних для ~800 ТОП публічних компаній (що працюють / працювали в РФ³):

KSE Institute	Статус, присвоєний KSE	Кількість персоналу	Дохід, млн дол	Капітал, млн дол
	виходять, в т.ч.:	389 401	103 681	53 840
	<i>повний вихід</i>	175 618	33 587	18 008
	<i>призупинення операцій</i>	213 783	70 094	35 832
	вчікують	210 604	76 491	39 018
	залишаються	178 094	44 830	18 388
	статус не визначено	18 072	5 007	1 782
	Всього	796 171	230 009	113 027

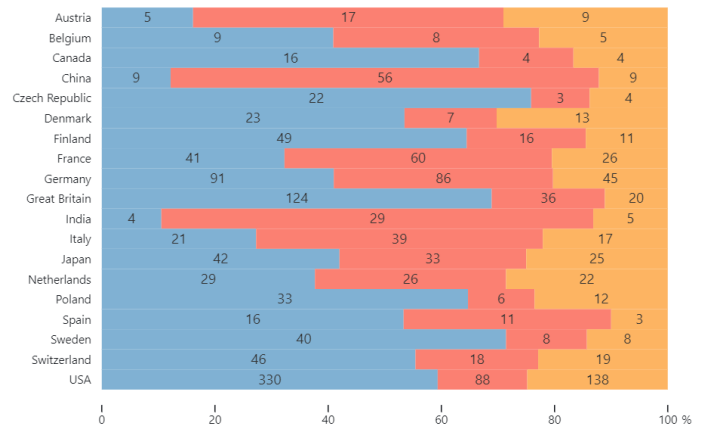
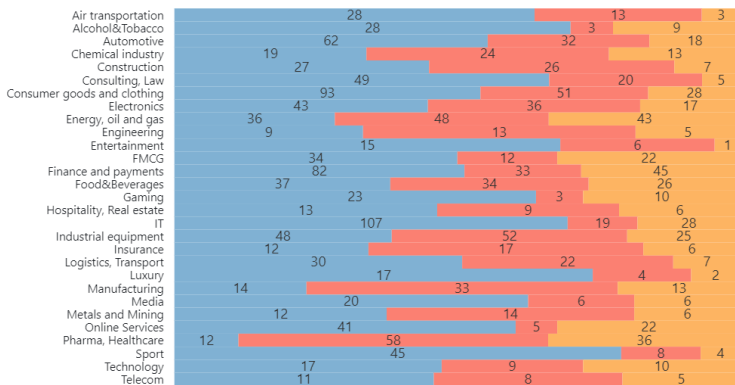
Якщо з початку російського вторгнення в Україну відсоток компаній, які згортають операції в РФ, різко зростав до середини березня, то протягом останнього місяця співвідношення тих, хто йде чи залишається, практично не змінюється, хоча ми все ще бачимо періодичне зростання частки тих компаній, які залишаються на ринку РФ. Тим не менше, близько половини (49,0%) компаній вже заявили про вихід з ринку РФ, але 30,4% все ще залишаються присутніми в країні.

Дії компаній в секторальному розрізі (на підставі бази даних KSE, з не менше 50 компаній-представників на індустрію) і у розрізі країн (на підставі бази даних KSE, з не менше 40 компаній-представників на країну) наведені в графіках нижче.

Рішення західних компаній у розрізі країн та секторів:

³ Станом на 19/06/2022 ми оновили базу даних розширеною інформацією по ~+400 новим компаніям. Також ми почали додатково відстежувати, чи компанії просто заявляли чи дійсно здійснювали якісь дії щодо виходу з країни (наразі ми спостерігаємо дуже малу кількість таких компаній). Поки що ми знайшли інформацію лише про декілька компаній, які почали продавати свій бізнес в Росії. Навіть для більшості з них – це лише намір або вони тільки почали процес продажу. Все інше – переважно заяви чи якісь попередні кроки. Більш детальна інформація буде доступна незабаром, коли ми проаналізуємо більше даних та знайдемо надійні джерела для її перевірки.

ТИЖНЕВИЙ ФОКУС. ПІДШИПНИКИ

Хоча у Росії є більше двох десятків заводів з виробництва підшипників, 60% продукції - імпортні. Оскільки найбільші західні виробники підшипників залишили Росію, промисловість зазнає труднощів при адаптації до нових умов. Зокрема, у великому дефіциті є підшипники, що використовуються для виробництва вагонів і локомотивів, що призводить до зупинки виробництва.

Підшипник є важливою частиною багатьох механізмів. Він служить для підтримки елементів в машині, не блокуючи їх рух, сприяє зменшенню процесу тертя й забезпечує переміщення об'єкта з невеликим опором. Підшипників існує безліч видів і без них жодне машинобудування неможливе. У Росії більше двох десятків заводів з виробництва підшипників, але вони не забезпечують всіх потреб ринку - близько 60% підшипників у вартісному виразі імпортується. Частка імпорту в різних галузях різна. В оборонну промисловість іноземним компаніям потрапити важко – тут підшипники російського виробництва складають 83%⁴. Загалом же в промисловості частка їх лише 30%. Основними країнами постачальниками імпортних підшипників в РФ є Казахстан, Німеччина, Японія, Малазія, Китай, Італія, США тощо.

Найбільш помітною стала проблема з касетними підшипниками для будівництва інноваційних вагонів і локомотивів. Раніше такі підшипники в РФ випускали ТОВ «ЕПК-Бренко» (СП з американською **Amsted Rail**), ТОВ СКФ (завод шведської **SKF**) та ТОВ «Тімкен ОВК» (СП з американською **Timken**). За виручкою, частка цих трьох заводів в РФ складає близько половини від всіх виробників. На початку березня США заборонили експорт підшипників до РФ⁵. Amsted Rail, SKF і Timken пішли з РФ. Припинилося постачання зарубіжних компонентів і підшипникові заводи встали, створивши на російському ринку дефіцит та ризик тривалої зупинки виробництва та ремонту важких вагонів. ТОВ «Тімкен ОВК» припинило діяльність, а «ЕПК-Бренко» намагається продовжувати випуск. ТОВ СКФ було передано менеджменту і переіменовано на «ТЕК-КОМ виробництво». Є повідомлення, що всі три заводи на даний момент зупинили виробництво за відсутністю запчастин⁶.

Далеко не всі іноземні виробники залишають РФ. Ніяких заяв з приводу виходу не робив німецький виробник **Schaeffler Group**, виробництво якого в РФ продовжує працювати. Не робили заяв і **HTH bearings** (Китай), **Koyo Seiko** (Японія), **Asahi Seiko** (Японія).

Закрити дефіцит підшипників можна китайськими виробами, але тут теж є декілька проблем. По-перше надання більш широкого доступу на ринок китайським виробам протирічить цілям локалізації виробництва. Як захисний захід від китайських виробників у РФ з 2011 року діє антидемпінгове мито, що становить 41,5%. Мінпромторг РФ не вважає за потрібне скасовувати антидемпінгове мито на ввезення з КНР касетних підшипників. Крім того, необхідною є сертифікація продукції, яка займає багато часу. Ще один вихід, якого намагається досягти уряд - повна локалізація виробництва, але на це також потрібно декілька років.

Дефіцит підшипників є суттєвою проблемою для машинобудування РФ, адже галузь сильно залежить від імпорту. Вихід західних компаній і заборона експорту до РФ призвели до дефіциту окремих видів підшипників. Підприємства шукають варіанти заміни компонентів з інших країн, зокрема китайських, але це потребує часу.

⁴ <https://aprom.by/cgi-bin/news.pl?words=20200212>

⁵ <https://www.rbc.ru/economics/09/05/2022/627919529a794778311a07c2>

⁶ <https://twitter.com/kamilkazani/status/1537149485612257288>

Що нового відбулось минулого тижня – ключові новини з щоденного моніторингу KSE (оновлення щотижня)

13.06.2022

***Quacquarelli Symonds (QS)** (Великобританія, Події, освіта) Статус за KSE - *вичікують*

QS ранжує російські університети, всупереч початковому плану

https://www.reddit.com/r/QtFramework/comments/tvjf91/qt_open_source_and_russia/

<https://www.qs.com/ukraine-crisis/>

14.06.2022

***Wikimedia Foundation Inc.**(США, Онлайн сервіси) Статус за KSE - *виходить*

Фонд Вікімедіа, який володіє Вікіпедією, подав апеляцію на рішення московського суду з вимогою видалити інформацію, пов'язану з вторгненням Росії в Україну, стверджуючи, що люди мають право знати факти війни.

<https://www.reuters.com/world/europe/wikipedia-fights-russian-order-remove-ukraine-war-information-2022-06-13/>

***Goldman Sachs** (США, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *виходить*

***JPMorgan** (США, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *виходить*

JPMorgan і Goldman припинили торгівлю російськими боргами після посилення заборони США

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-06-13/jpmorgan-goldman-halt-russia-debt-trading-after-us-tightens-ban>

***Oracle** (США, ІТ) Статус за KSE - *виходить*

Дохід Oracle, найвищі оцінки прибутку на хмарному бумі. Oracle попередила про збитки в розмірі 100 мільйонів доларів на квартал у 2023 фінансовому році в результаті призупинення послуг в Росії.

<https://www.rte.ie/news/business/2022/06/14/1304686-oracle-quarterly-results/>

***Wargaming** (Кіпр, Ігри) Статус за KSE - *виходить*

Wargaming відкриває нові студії в Польщі та Сербії, щоб посилити свою глобальну діяльність

<https://gameworldobserver.com/2022/06/14/wargaming-opening-new-studios-in-poland-and-serbia-to-reinforce-its-global-operations>

***Fortum** (Фінляндія, Енергетика, нафта, газ) Статус за KSE - *виходить*

***Uniper** (Німеччина, Енергетика, нафта, газ) Статус за KSE - *виходить*

Fortum продасть російські енергетичні активи до липня, повідомляє Комерсант

<https://www.kommersant.ru/doc/5408791>

15.06.2022

***IKEA** (Швеція, Споживчі товари та одяг) Статус за KSE - *виходить*

IKEA робить наступний крок до зменшення масштабів у Росії та Білорусі

<https://about.ikea.com/en/newsroom/2022/06/15/ikea-takes-the-next-step-to-scale-down-in-russia-and-belarus>

***Biosphere Corporation** (Україна, Споживчі товари) Статус за KSE - *виходить*

Виробництво торгових марок корпорації «Біосфера» в Російській Федерації планувалося повністю припинити 30 травня, а до 15 червня – продати всі акції та повністю припинити роботу з цими торговими марками.

<https://ua.interfax.com.ua/news/economic/839042.html>

***Inditex** (Іспанія, Одяг) Статус за KSE - *виходить*

Російська компанія Wildberries продає одяг Zara онлайн, незважаючи на припинення діяльності Inditex

<https://www.rappler.com/business/russia-wildberries-selling-zara-clothes-online-despite-inditex-halting-operations/>

16.06.2022

***Kinross Gold** (Канада, Метали та видобуток) Статус за KSE - *виходить*

Kinross завершила продаж російських активів. Kinross Gold Corporation оголосила, що завершила продаж 100% своїх російських активів компанії Highland Gold Mining. Після схвалення та завершення продажу Kinross втратила всі свої інтереси в Росії і не має жодних зобов'язань і зобов'язань в країні.

https://kinross.com.translate.goog/?_x_tr_sch=http&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc

***Game Insights** (Литва, Ігри) Статус за KSE - *виходить*

Розробник і видавець мобільних ігор Game Insight залишає Росію і звільняє розробників.

<https://habr.com/ru/amp/post/671654/>

***Engie** (Франція, Енергетика, нафта і газ) Статус за KSE - *вичікують*

Німецький енергетичний гігант Uniper SE заявив у середу, що отримав на 25% менше газу, ніж було передбачено контрактом з Росії, після того, як Москва обмежила поставки через свій найбільший трубопровід до Європи. "Газпром" скоротив постачання газу в Італію, повідомив того ж дня контрольований державою нафтовий гігант Eni SpA.

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-06-16/engie-says-gas-deliveries-from-russia-have-been-reduced-14qp49ry>

***Wintershall Dea AG** (Німеччина, Енергетика, нафта і газ) Статус за KSE - *вичікують*

Дочірня компанія BASF отримує прибуток від російської газової залежності Німеччини

<https://www.globalwitness.org/en/campaigns/stop-russian-oil/basf-subsiary-profits-from-germanys-russian-gas-addiction/>

***Wienerberger** (Австрія, Будівництво) Статус за KSE - *виходить*

Wienerberger AG заявила в середу, що продасть свою російську діяльність і залишить країну в результаті війни в Україні. Місцеве керівництво перейме бізнес через викуп, сказав австрійський виробник цегли. Вартість закупівлі не розголошується.

<https://www.wienerberger.com/en/media/press-releases/20220615-wienerberger-decides-to-sell-its-operations-in-russia.html>

***Ponsse PLC** (Фінляндія, Автомобілі) Статус за KSE - *виходить*

Ponsse вирішує припинити свою діяльність у Росії. Підписання буде завершено найближчим часом, і про це буде повідомлено окремо.

https://www.ponsse.com/ru/company/investors/releases/-/asset_publisher/XbANRjhQNz7o/content/ponsse-decides-to-divest-its-operation-s-in-russia

***Enel** (Італія, Енергетика, нафта, газ) Статус за KSE - *вичікують*

Enel близька до угоди з продажу своїх активів у Росії. Enel має дві вітрові електростанції та три газові електростанції в Росії, і в березні оголосила, що вивчає варіанти для цих активів після вторгнення Росії в Україну.

<https://www.nasdaq.com/articles/enel-near-deal-to-sell-russian-assets-sees-ukraine-crisis-boosting-renewables-ceo>

***Decathlon** (Франція, споживчі товари та одяг) Статус за KSE - *виходить*

Decathlon призупиняє роботу магазинів, заявляючи про це тимчасово через проблеми з логістикою. Вони утримують працівників. У той же час, Decathlon повідомив на сайті Марс:

“Суворо дотримуючись міжнародних санкцій, DECATHLON зазначає, що умови поставок більше не виконуються для продовження діяльності в Росії. DECATHLON змушений призупинити роботу своїх магазинів. Відповідно до наших зобов'язань, ми продовжуватимемо підтримувати наших 2500 російських одноклубників”

<https://meduza.io/news/2022/06/16/the-moscow-times-magaziny-decathlon-zakroyutsya-v-moskve-v-kontse-iyunya>

17.06.2022

***Google** (США, Online Services) Статус за KSE - *вичікують*

Google Russia подає заяву про банкрутство

<https://www.politico.eu/article/google-russia-goes-bust/>

18.06.2022

***BitRiver** (Швейцарія, IT) Статус за KSE - *залишаються*

Третій за величиною виробник нафти в Росії, Газпромнефть, співпрацює зі швейцарською компанією з видобутку біткоїнів BitRiver для розбудови майнінгових операцій на нафтових родовищах відповідно до меморандуму Санкт-Петербурзького міжнародного економічного форуму. Раніше BitRiver потрапив під санкції США за те, що, як повідомляється, допомагав Росії уникнути санкцій. BitRiver надає послуги хостингу та готові рішення для широкомасштабного еко-майнінгу криптовалюти, управління даними, блокчейну та операцій зі штучним інтелектом інституційним інвесторам у всьому світі.

<https://bitcoinmagazine.com/business/gazpromneft-partners-with-bitriver-to-mine-bitcoin>

***CERN** (Європейська організація з ядерних досліджень), (Швейцарія, Енергетика, нафта та газ), Статус за KSE - *виходить*

Рада ЦЕРН заявляє про намір розірвати угоди про співпрацю з Росією та Білоруссю після закінчення терміну їх дії в 2024 році

<https://home.cern/news/news/cern/cern-council-cooperation-agreements-russia-belarus>

***Aramco** (Саудівська Аравія, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *залишаються*

Saudi Aramco збирається зайняти місце TotalEnergies в Arctic LNG 2

<https://www.upstreamonline.com/exclusive/saudi-aramco-to-take-a-slice-of-arctic-lng-2-pie-after-totalenergies-russia-exit/2-1-1238998>

***Enel** (Італія, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *виходить*

Італійський енергетичний гігант Enel залишає Росію - продає активи Лукойлу та фонду Газпромбанку. Enel продає всі свої 56,43% акцій ПАТ Enel Russia

<https://www.enel.com/media/explore/search-press-releases/press/2022/06/enel-sells-its-entire-5643-stake-in-pjsc-enel-russia->

<https://news.finance.ua/ua/italiys-kyv-enerhohihant-enel-yde-z-rf-prodaye-aktyvy-lukoylu-ta-fondu-hazprombanku>

Отримуйте більше деталей на щоденній основі

[Telegram bot KSE по моніторингу новин @exit_ru_bot](#)

[Твіттер проекту SelfSanctions](#)